

راهبردهای نفوذ استکبار و نقش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مقابله با آنها دکتر اسماعیل خان احمدی^۱ سپهر خیبری^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۴/۲۳

چکیده

این نوشتار با هدف نقش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مقابله با نفوذ استکبار از یک سو متأثر از ضربات جبران ناپذیری که نظام سیاسی اسلام از دیرباز تاکنون از ناحیه این شیوه نبرد استکبار در ابعاد مختلف متحمل شده؛ از سوی دیگر توانمندی و پیچیدگی رفتار بازیگران این شیوه نبرد در ترکیب و کاربرد قدرت شمشیر، فکر، اقدام مستقیم و عملیات روانی در میدان مبارزات است. نوشتار حاضر که نتیجه یک طرح پژوهشی است؛ از حیث هدف، تحقیقی کاربردی، از حیث سطح تحلیل، تحقیقی توصیفی-استنتاجی، از حیث طبقه بندی و روش متکی به روش کتابخانه ای با استفاده از ابزار فیش برداری و مراجعه به تارنماهای اینترنتی است. نوشتار حاضر با مطالعات اکتشافی در مبنای ارزشی آموزه های دینی، آیات، روایات، رهنمودها و تدابیر حضرت امام (ره) و فرمانده معظم کل قوا (مدظله العالی) رسالت سپاه در قبال نفوذ استکبار را احصاء نموده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که از ناحیه نقش سپاه در قبال نفوذ استکبار طیف کاملی از گزینه ها و ظرفیت ها از قبیل عمق بخشی داخلی، عمق بخشی خارجی، مقابله با تهدیدات سخت، نیمه سخت و نرم یک دفاع لایه بندی شده برای نظام اسلامی شکل می گیرد.

واژگان کلیدی: سپاه پاسداران، راهبردهای نفوذ، رسالت، استکبار، انقلاب اسلامی.

۱- استادیار دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)

۲- کارشناس مدیریت دفاعی، پست الکترونیکی: sepehr.kheybari@gmail.com

مقدمه

مهم‌ترین و مستمرترین راهبردی که نظام سلطه در راستای شکست یا تسلیم نظام اسلامی از آن بهره گرفته؛ راهبرد نفوذ است. معمار کبیر انقلاب راهبرد فوق را چنین ترسیم نموده‌اند: «غربی‌ها جزء به منافع شیطانی خود و غارت اموال دیگران و سلطه بر آنان، به هیچ چیز نمی‌اندیشند و به‌صراحت می‌گویند ما در منطقه منافع داریم و باید منافع و مصالح خود را حفظ کنیم! اگر یک دلار به شما کمک کنند، صدها دلار را از شما پس می‌گیرند؛ و این رفت آمدهای سیاسی و کمک تسلیحاتی و نظامی جز برای تحکیم پایه‌های نفوذ خود در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی است» (امام خمینی، ۱۳۶۱/۱۱/۳). نظر به چنین تهدیدی حضرت امام (ره) عوام و خواص نظام را چنین مورد خطاب قرار می‌دهند: «هرکس به مقدار توانش و حیطة نفوذش لازم است در خدمت اسلام و میهن باشد و با جدیت با نفوذ وابستگان به دو قطب استعمار غرب و شرق زدگان و منحرفان از مکتب بزرگ اسلام جلوگیری نمایند و بدانند که مخالفان اسلام و کشورهای اسلامی که همان ابرقدرتان و چپاولگران بین‌المللی هستند به تدریج و با ظرافت در کشور ما و کشورهای اسلامی دیگر رخنه و با دست افراد خود ملتها، کشورها را به دام استعمار می‌کشاند، باید هوشیار و مراقب باشید و با احساس اولین قدم نفوذی به مقابله برخیزید و به آن‌ها مهلت ندهید» (امام خمینی، ۱۳۷۸: ۳۲). بنیان‌گذار جمهوری اسلامی که به اهداف نظام سلطه از فرایند نفوذ اشرافیت کامل داشتند، در مناسبتی دیگر در خصوص سدکردن نفوذ بیگانگان در نظام اسلامی چنین هشدار می‌دهند: «من در بین شما باشم یا نباشم به همه وصیت و سفارش می‌کنم نگذارید انقلاب به دست ناهلان و نامحرمان بیفتد» (صحیفه نور، ج ۲۱: ۲۴۰). نظر به توطئه‌های متصور (تهدیدات همه‌جانبه) استکبار برای نظام اسلامی، حضرت علی (ع) در منشور حکومت اسلامی رسالت‌های نیروهای مسلح را چنین ابلاغ می‌فرماید: الف) ایجاد امنیت اجتماعی: «حُصُونُ الرَّعِيَّةَ». دژهای استوار رعیت‌اند؛ ب) ایجاد امنیت سیاسی: «وَزَيِّنُ الْوُلَاةَ». زینت والیان؛ ج) ایجاد امنیت اعتقادی: «وَعَزِّدِ الدِّينَ» دین خدا به آن‌ها عزت یابد؛ د) ایجاد امنیت اقتصادی: «وَسَبِّلِ الْأَمْنَ» راه‌ها به آن‌ها امن گردد؛ ه) ایجاد امنیت فرهنگی: «وَلَيْسَ تَقْوَمُ الرَّعِيَّةُ إِلَّا بِهِمْ» و کار رعیت جز به آن‌ها استقامت نپذیرد (به نقل از خان‌احمدی، ۱۳۹۱: ۱۸۱).

حضرت امام (ره) با محوریت راهبرد فوق، عبرت از حوادث تاریخ اسلام و در راستای تحقق هدف ایجابی: «يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ» و مقابله با هدف سلبی: «يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ» که با محوریت نفوذ شکل می‌گیرد؛ فرمان تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

را صادر نمودند و در جمع پرسنل سپاه تهران رسالت این نهاد را چنین ترسیم فرمودند: «شما که پاسداران اسلام، شما که سربازان امام زمان-سلام الله علیه-هستید باید با هوشیاری، با اراده قوی، با مشیت محکم، جلوی این توطئه‌ها را بگیرید... شما پاسداران اسلام باید قوی و محکم در مقابل این توطئه‌ها بایستید» (صحیفه نور، ج ۷: ۳۰-۳۱). فرماندهی معظم کل قوا با توجه به اشرافیت به توطئه‌های استکبار و اهداف متعالی انقلاب اسلامی رسالت نهاد مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را چنین ترسیم می‌فرمایند: «شما پاسدارید. پاسداری از انقلاب درواقع نماد اراده انقلابی کشور است؛ اراده انقلابی، حضور انقلابی، هویت انقلابی. وقتی شما می‌گویید که وظیفه این سازمان، پاسداری از انقلاب است، معنایش این است که اراده انقلاب همچنان مستحکم است و انقلاب حضور قاطع در عرصه و صحنه دارد؛ خب این خیلی معنای مهمی است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۶/۲۵). این مهم را در مناسبتی دیگر چنین مورد تأکید قرار می‌دهند: «باید بر هوشیاری و آگاهی خود بیفزایند و با آمادگی معنوی، فکری، سیاسی و حفظ وحدت و اتصال و ارتباط با یکدیگر، چهره دشمن را در هر لباسی که هست، شناسایی کند» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۲/۰۱/۰۱). نظر به مباحث بالا، تجارب تلخ نظام اسلامی در ادوار گذشته، تدابیر و رهنمودهای حضرت امام (ره) و فرماندهی معظم کل قوا موضوع نوشتار حاضر نقش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در قبال راهبردهای نفوذ استکبار می‌باشد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

در اهمیت تحقیق می‌توان به این موارد اشاره کرد: الف) توسعه فرصت‌ها خارجی و قوت‌های داخلی؛ ب) ارائه الگوی جامع به بشریت در راستای خنثی‌سازی توطئه‌های استکبار؛ ج) لزوم رصد نفوذ بیگانگان در ساختار نظام سیاسی اسلام؛ د) حفظ و ارتقاء اقتدار، اعتبار و اعتماد نظام اسلامی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛ و در ضرورت تحقیق این موارد مهم هستند: الف) جلوگیری از بروز غافلگیری در سطح امنیت ملی؛ ب) مرتفع کردن ضعف‌های داخلی و دفع تهدیدات خارجی؛ ج) هویت بخشی و تمایز نظام سیاسی اسلام از سایر نظام‌ها؛ د) ایجاد ظرفیت‌های مختلف برای مراحل مختلف انقلاب.

اهداف تحقیق

هدف اصلی: بررسی رسالت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در قبال نفوذ استکبار.

هدف فرعی: بررسی تطبیقی رسالت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با منشور رسالت نیروهای مسلح در نهج‌البلاغه.

سؤالات تحقیق

- الف) نفوذ استکبار در نظام اسلامی برخوردار از چه ابعادی است؟
- ب) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در قبال نفوذ استکبار چه رسالتی را عهده‌دار است؟
- ج) چه عواملی در اثربخشی رسالت فوق مؤثر است؟
- د) رسالت فوق چه دستاوردهای را برای نظام اسلامی محقق می‌کند؟

نوع و روش تحقیق

۱- نوع تحقیق: پژوهش حاضر از لحاظ طرح تحقیق آینده‌نگری است و از آنجائی که هدف پژوهشگر یافتن پاسخ به مسئله و چالش اساسی مطرح‌شده در بیان مسئله می‌باشد، این تحقیق در زمره تحقیقات نتیجه‌گرا دسته‌بندی می‌گردد. این پژوهش از لحاظ هدف نظر به اینکه با بهره‌گیری از آموزه‌ها و مبانی ارزشی ابعاد و زوایا نفوذ و رسالت سپاه پاسداران در دفع تهدید فوق را تبیین می‌نماید؛ در زمره تحقیقات توسعه‌ای-کاربردی محسوب می‌شود.

۲- روش تحقیق: این پژوهش از حیث هدف، تحقیقی کاربردی، از حیث سطح تحلیل، تحقیقی توصیفی-استنتاجی و از حیث طبقه‌بندی و روش متکی به روش کتابخانه‌ای با استفاده از ابزار فیش‌برداری و مراجعه به تارنماهای اینترنتی می‌باشد.

پیشینه تحقیق

طی مطالعات اکتشافی مشخص گردید تاکنون موضوعی با عنوان نقش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در قبال راهبردهای نفوذ استکبار به‌عنوان یک فعالیت پژوهشی عمیق صورت نگرفته؛ لذا موضوع فوق موضوعی نو و بدیع است؛ اما بعضی موضوعات مرتبط با موضوع به شرح زیر می‌باشد.

پژوهش میدانی با عنوان واکاوی فرایند نهادسازی نفوذ در بستر تعامل با بهره‌گیری از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) به قلم حسین آزاد، در این نوشتار به بیان دیدگاه‌های فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در ارتباط با پروژه نفوذ و پیامدهای ناشی از آن پرداخته‌شده، این پژوهش آسیب‌شناسی پروژه نفوذ در عرصه سیاسی و با واکاوی فرایند نهادسازی نفوذ دشمن در بستر تعامل می‌باشد.

تحقیقی با عنوان نفوذ جریانی در انقلاب اسلامی از ابتدا تاکنون به قلم محمدعلی محمد زاده. در این نوشتار پرسش از ماهیت جریانانی است که از ابتدای انقلاب تاکنون ذیل پروژه نفوذ فرهنگی- سیاسی دشمن قرار داشته یا نقش مهمی در تکمیل آن ایفا کرده‌اند. درواقع به جریان شناسی پروژه نفوذ پرداخته است.

پژوهشی با عنوان نفوذ سیاست کلان باراک اوباما در قبال جمهوری اسلامی ایران از سیاست تعامل تا نفوذ اقتصادی به قلم سهند رضوی. این نوشتار در سه حوزه: الف) اوباما و رویکرد چندوجهی مبتنی بر قدرت نرم در قبال ایران با دو رهیافت دیپلماسی سپاه و فروپاشی، ب) سیر رویکرد اوباما در قبال ایران در دوره‌های مختلف (تعامل با ایران تا سال ۸۸، سیاست تحریم و اعمال فشار از ۸۸ تا ۹۲، سیاست مذاکره و حفظ فشار، سیاست نفوذ اقتصادی دوره پسا برجام، ج) دیپلماسی عمومی با هدف تأثیرگذاری بر افکار عمومی مردم. این پژوهش به جریان شناسی پروژه نفوذ استخبار(دولت اوباما) پرداخته است.

تحقیقی با عنوان جایگاه سیستم‌های اطلاعاتی و اقتصادی در شکل‌دهی تحریم‌ها علیه ایران به قلم مرتضی شکر زاده. این نوشتار در سه حوزه: الف) نهادهای اطلاعاتی بازیگران اقتصادی، ب) جاسوسی اقتصادی منبع سیاست‌های تحریمی ج) بازیگران تصمیم‌ساز تحریم علیه ایران (اتاق فرماندهی جنگ اقتصادی امریکا) پرداخته است. در مبحث نتیجه‌گیری اشاره شده که نهادهای اقتصادی و افراد و شخصیت‌ها نقش پررنگ‌تری در تصمیم‌سازی تحریم‌ها دارند.

مبانی نظری تحقیق

در راستای تبیین بهتر موضوع قبل از پاسخگویی به سؤالات تحقیق، دو واژه کلیدی تحقیق تشریح می‌شود.

۱- نفوذ استخبار

نفوذ در لغت به معنای اثر کردن در چیزی، داخل شدن در چیزی (فرهنگ معین، ۱۳۹۰: ۱۷۸) و یا تأثیر گذاشتن بر کسی و راه یافتن پنهانی در گروه یا جایی (فرهنگ عمید، ۱۳۸۵: ۲۳۴) است. برای روشن شدن مفهوم اصطلاحی نفوذ در علم سیاست نیز، ناگزیر از تعریف مفهوم قدرت می‌باشیم؛ زیرا از رهگذر تعریف قدرت می‌توان مفهوم نفوذ و جایگاه آن را درک کرد. «قدرت را توانایی مدیریت بر ذهن‌ها و اعمال دیگران تعریف کرده‌اند. به تعبیری، قدرت توانایی تأثیرگذاری و تعیین رفتار دیگران است» (عالم، ۱۳۸۵: ۹۵). نظام سلطه برای شکست یا تسلیم

نظام اسلامی از راهبرد نفوذ در ساختار نظام به دو روش زیر بهره می‌گیرد: الف) نفوذ فردی: «یک نفر را با چهره بزرگ‌شده، با ماسک در مجموعه شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است درحالی‌که او دوست نیست تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴). ب) نفوذ جریانی: «یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت؛ به‌وسیله (پول) و (جاذبه‌های جنسی). اگر این نفوذ نسبت به اشخاصی انجام بگیرد که این‌ها در سرنوشت کشور، سیاست کشور، آینده کشور تأثیری دارند، آرمان‌ها تغییر پیدا خواهند کرد، ارزش‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، خواسته‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، باورها تغییر پیدا خواهد کرد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴). نظام سلطه در طراحی و اجرای راهبرد نفوذ سه هدف زیر را دنبال می‌کند: الف) هدف کوتاه‌مدت: تغییر موازنه قدرت به نفع غرب‌گرایان در داخل کشور؛ ب) هدف میان‌مدت: تغییر رفتار جمهوری اسلامی ایران؛ ج) هدف غایی: فروپاشی و براندازی از درون (معاونت سیاسی سپاه، ۱۳۹۵).

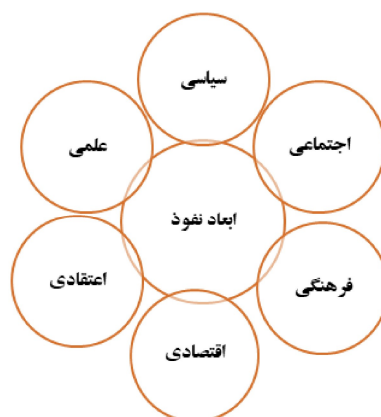
۲- نقش و جایگاه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

حضرت امام(ره) معمار کبیر انقلاب اسلامی جایگاه نهاد مقدس سپاه را چنین ترسیم می‌فرمایند: «سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که مولود مبارک انقلاب اسلامی است، در همه جهان پس از صدر اسلام، پدیده بی‌سابقه‌ای است، این پدیده در حقیقت مظهر عینی و مجسمی است برای شعارهای انقلاب اسلامی، شعار ایستادگی در مقابل همه قدرت‌های بزرگ با سلاح اتکا به خدا، شعار خون بر شمشیر و شعار حرکت برای نجات مستضعفان و از همین روست که سلطه‌های بزرگ در سراسر جهان با چشم انزجار و نفرت بدین پدیده الهی می‌نگرند چنانکه به انقلاب اسلامی» (قرارگاه ثارالله، ۱۳۸۲: ۳۶۸). در مناسبتی دیگر نقش این نهاد در دفع تهدیدات را چنین ترسیم می‌نمایند: «شما پاسداران اسلام باید محکم، قوی، در مقابل این توطئه‌ها بایستید و نگذارید این‌ها شیطنت خودشان را به آخر برسانند» (صحیفه نور، ج ۷: ۳۰). فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) پاسداری و جایگاه این نهاد را چنین تبیین می‌فرمایند: «پاسداری یک فرهنگ است؛ فرهنگ عزت و افتخار است. پاسداری از دین و انقلاب که امروز این معنا در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مجسم است. صرفاً یک حرکت نظامی نیست؛ پاسداری یک فرهنگ است. جنبه عقیدتی سیاسی و فداکاری و مجاهدت دارد. البته جنبه نظامی هم دارد» (رفیعی، ۱۳۹۰: ۱۶). فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در مناسبتی دیگر جایگاه این نهاد در امنیت همه‌جانبه؛ و عامل مؤثر در بقاء و ارتقا سطح کارآمدی آن را چنین تبیین می‌فرمایند: «شما(سپاه) غالب هستید، شما قدرتمند هستید شما باید که علی‌رغم خواست دشمن، توانستید

اسلام و جمهوری اسلامی را حفظ و از آن دفاع کنید. شما توانستید توطئه‌ها را در هم بکوبید، پس قوی‌تر از آنها هستید، این، نکته مسلم و قطعی است. اگر بخواهید قدرتتان باقی بماند، باید هوشیار باشید؛ همچنانی که تا امروز هم هوشیاری به درد این مردم خورده و آنها را نجات داده است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۱/۱۰/۱۹).

۳- ابعاد نفوذ استکبار

با مطالعات اکتشافی در مبانی ارزشی و آموزه‌های دینی، رهنمودهای حضرت امام (ره)، فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) و عملکرد نظام سلطه در ادوار گذشته؛ ابعاد نفوذ استکبار به صورت شکل زیر می‌باشد.

شکل شماره (۱): ابعاد راهبرد نفوذ استکبار

۳-۱- بعد سیاسی: این بُعد با ویژگی سلبی؛ و رویکرد متمرکز و پراکنده داشتن؛ نقش بالایی در تضعیف ثبات سیاسی نظام دارد. نظر به نقش مخرب نفوذ سیاسی در تزلزل ثبات سیاسی و ایجاد شکاف بین امام و امت؛ حضرت علی (ع) مسلمانان را چنین هشدار می‌دهند: «الشَّهْوُ كَغِيَابٍ؟ وَ عِبِيدُ كَأَرْبَابٍ أَتَلَوْ عَلَيْكُمْ الْحِكْمَ فَتَنَفَرُونَ مِنْهَا، وَ أَعْطَكُمْ بِالْمَوْعِظَةِ الْبَالِغَةِ فَتَتَفَرَّقُونَ عَنْهَا، وَ أَحْكُمُ عَلَى جِهَادِ أَهْلِ الْبَغْيِ فَمَا آتَى عَلَى آخِرِ قَوْلِي حَتَّى أَرَاكُمْ مُتَفَرِّقِينَ أَيْدِي سَبَاءٍ. تَرْجِعُونَ إِلَى مَجَالِسِكُمْ، وَ تَتَخَادَعُونَ عَنْ مَوَاعِظِكُمْ، أَقْوَمُكُمْ غُدُوَّةً، وَ تَرْجِعُونَ إِلَى عَشِيَّةٍ كَظَهَرِ الْحَيَّةِ». حاضرانی هستید به مثابه غایبان و بندگان هستید چون خداوندان. سخنان حکمت‌آمیز بر

شما خواندم از آن رمیدید. به اندرزهای نیکو پندتان دادم هر یک از سویی پراکنده شدید. شما را به جهاد با تبه‌کاران فرا می‌خوانم، هنوز سختم به پایان نرسیده، می‌بینم هرکس که به سویی رفته است، آن‌سان که قوم(سبا) پراکنده شدند. به جایگاه‌های خود باز می‌گردید و یکدیگر را به اندرزهای خود می‌فریبید. هر بامداد شما را همانند چوب کجی راست می‌کنم و شب هنگام خمیده چون پشت کمان نزد من باز می‌گردید. راست کننده به ستوه آمده و کار بر آنچه راست می‌کند دشوار گردیده (دشتی، ۱۳۸۳ خطبه ۹۷، فراز ۴).

نقش مخرب این نفوذ را فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین تبیین می‌فرمایند: «نفوذ سیاسی هم این است که در مراکز تصمیم‌گیری و اگر نشد تصمیم‌سازی، نفوذ بکنند. وقتی دستگاه‌های سیاسی و دستگاه‌های مدیریتی یک کشور تحت تأثیر دشمنان مستکبر قرار گرفت، آن‌وقت همه تصمیم‌گیری‌ها در این کشور بر طبق خواست و میل و اراده مستکبرین انجام خواهد گرفت؛ یعنی مجبور می‌شوند. وقتی یک کشوری تحت نفوذ سیاسی قرار گرفت، حرکت آن کشور، جهت‌گیری آن کشور در دستگاه‌های مدیریتی، بر طبق اراده آن‌ها است؛ آن‌ها هم همین را می‌خواهند» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۱۱/۱۹).

۲-۳- بعد فرهنگی: این بُعد با ویژگی ارزش محوری و رویکرد داخلی و خارجی داشتن قادر به تغییر در فرایند حرکت نظام می‌باشد. نظر به نقش مخرب آن در شکل‌گیری حادثه ننگین حکمیت؛ حضرت علی(ع) مسلمانان را چنین هشدار می‌دهند: «أَتَمَّا بَدَأُ وَقُوعَ الْفِتَنِ أَهْوَاءُ تَتَّبِعُ وَ أَحْكَامُ تُبَدِّعُ خَالَفَ فِيهَا كِتَابُ». جز این نیست، که آغاز پیدایش فتنه‌ها پیروی از هواهای نفسانی است و نیز بدعت‌هایی که گذاشته می‌شود، بدعت‌هایی برخلاف کتاب خدا (دشتی، ۱۳۸۳، خطبه ۵۰، فراز ۱). با توجه به نقش مخرب این عامل در متزلزل نمودن باورهای مردم و درنهایت تحقق اهداف شیطانی استکبار، فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین هشدار می‌دهند: «دشمن سعی می‌کند در زمینه فرهنگی، باورهای جامعه را دگرگون کند؛ و آن باورهایی را که توانسته این جامعه را سرپا نگه دارد جابه‌جا کند، خدشه در آن‌ها وارد کند، اختلال و رخنه در آن‌ها به وجود بیاورد. خرج‌ها می‌کنند؛ میلیاردها خرج می‌کنند برای این مقصود؛ این رخنه و نفوذ فرهنگی است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵).

از حوادث تلخ تاریخ اسلام در نفوذ فردی یا جریانی در حوزه فرهنگی این واقعیت استنباط می‌شود که نفوذ در این حوزه ضربات جبران‌ناپذیری چون: ریا، غفلت زدگی، دنیاطلبی، سبک عقلی، جاه‌طلبی، جهالت، تفرقه، انحرافات، بی‌بصیرتی، نفاق در بیعت، فریب‌کاری، سوء تدبیر و

بحران هویت به نظام اسلامی وارد می‌نماید.

۳-۳- بعد اقتصادی: این بُعد با ویژگی فراگیری و رویکرد بسیط و چندوجهی داشتن، بخش قابل‌ملاحظه از چرخه فعالیت‌های اقتصادی را راکد و سیستم اقتصادی را مختل می‌نماید. حضرت علی(ع) نقش تخریبی این بُعد در نظام اقتصادی کشور را به مالک اشتر چنین گوشزد می‌نماید: «وَأَهْلِهِ وَلْيَكُنْ نَظْرُكَ فِي عِمَارَةِ الْأَرْضِ أَلْبَغَ مِنْ نَظْرِكَ فِي اسْتِجْلَابِ الْخَرَجِ، لِأَنَّ ذَلِكَ لَا يُدْرِكُ إِلَّا بِالْعِمَارَةِ وَ مَنْ طَلَبَ الْخَرَجَ بَغَيْرِ عِمَارَةٍ أَخْرَبَ الْبِلَادَ، وَأَهْلَكَ الْعِبَادَ وَلَمْ يَسْتَقِمْ أَمْرُهُ إِلَّا قَلِيلًا». باید تلاش تو در آبادانی زمین بیشتر از جمع‌آوری خراج باشد؛ که خراج جزء با آبادانی فراهم نمی‌گردد؛ و آن‌کس که بخواهد خراج را بدون آبادانی و مزارع به دست آورد. شهرها را خراب، بندگان خدا نابود و حکومتش جزء اندک مدتی دوام نیاورد (شیروانی، ۱۳۹۰، نامه ۵۳، فراز ۸۰).

فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نقش نفوذ اقتصادی در تحقق اهداف دشمن را چنین هشدار می‌دهند: «در زمینه‌های اقتصادی، چشم‌های بینای مسئولین اقتصادی بایستی باز باشد و مواظب باشند که دشمنان نفوذ اقتصادی پیدا نکنند؛ چون نفوذ دشمن پایه اقتصاد محکم را متزلزل می‌کند. آنجاهایی که نفوذ اقتصادی کردند، آنجاهایی که توانستند خودشان را بر اقتصاد کشورها و ملت‌ها مثل یک بختکی سوار بکنند، پدر آن کشورها درآمد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵). نفوذ فردی یا جریانی در حوزه اقتصاد ضربات سنگین و جبران‌ناپذیری چون: رانت اقتصادی، رکود اقتصادی، فساد اقتصادی، احتکار، پول‌شوئی، واردات بی‌رویه، تورم و سقوط پول ملی به نظام اسلامی وارد می‌نماید.

۳-۴- بعد اجتماعی: فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) این بُعد از نفوذ استکبار را در دیدار با دانشجویان چنین تبیین می‌فرمایند: «دشمن را خوب بشناسید، مبدا از شناسایی دشمن غفلت کنید، غریبه‌هایی که خود را در لباس خودی در همه‌جا داخل می‌کنند، این‌ها را بشناسید، دست‌های پنهان را ببینید، هیچ‌کس به خاطر غفلت ستایش نمی‌شود، هیچ‌کس به خاطر چشم‌ها را بر هم گذاشتن مدح نمی‌شود» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۸/۰۴/۰۱).

در مناسبتی دیگر این شیوه نفوذ استکبار را چنین تبیین می‌فرمایند: «عزیزان من! امروز ملت ما و کشور ما دشمنانی دارد؛ دشمنانی که سعی می‌کنند از هر راهی برای نفوذ در کشور و تسلط بر این کشور استفاده کنند؛ ... نفوذ در جوانان ما و نوجوانان ما است؛ متوجه این نفوذ باشید. سعی

کنید به خودتان مصونیت ببخشید؛ نه فقط به خودتان، بلکه به پیرامونیان خودتان - به کسانی که با آنها هم کلاس هستید، هم درس هستید، هم بازی هستید - در مقابل دشمنان مصونیت ببخشید» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۹/۱۳). از حوادث تلخ تاریخ اسلام در نفوذ فردی یا جریانی در حوزه اجتماعی این واقعیت استنباط می‌شود که نفوذ در این حوزه ضربات جبران‌ناپذیری چون هرج مرج، شبهات، فتنه، هواپرستی، غفلت زدگی، فقدان حمیت ملی، ... به‌نظام اسلامی وارد می‌نماید.

۵-۳- بعد علمی: این بُعد با ویژگی نسبی و رویکرد بسیط و چندوجهی داشتن از ابعادی است که در تزلزل امنیت نظام اسلامی نقش اساسی دارد. عملکرد مخرب شاخص فوق توسط امام علی(ع) در جمع مردم کوفه چنین تبیین شده است: «مَا لِي أَرَاكُمْ أَشْبَاحًا بِلَا أَرْوَاحٍ، وَ أَرْوَاحًا بِلَا أَشْبَاحٍ، وَ نُسَاكًا بِلَا صَلَاحٍ، وَ تَجَارًا بِلَا أَرْبَاحٍ، وَ أَيْقَاطًا تُؤْمَا، وَ شُهُودًا غُيْبًا، وَ نَاطِقَةً عَمِيَاءَ، وَ سَامِعَةً صَمَاءَ، وَ نَاطِقَةً بِكَمَاءَ». چیست که شما را کالبدهای عاری از جان می‌بینم که در نمی‌یابید و جان‌های بی کالبد که در می‌یابید ولی به کار نمی‌بندید. مردمی به‌ظاهر اهل عبادت ولی، نا پرهیزگار، بازرگانی سود نابرده، بیدارانی خواب گرفته، به تن حاضر و به دل غایب. توان دیدنتان هست و چون کوران نمی‌بینید. توان شنیدنتان هست و چون کران نمی‌شنوید. توان سخن گفتنتان هست چون لالان، هیچ، نمی‌گویید» (فیض الاسلام، ۱۳۶۵، خطبه ۱۰۸: ۷-۸).

فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) تهدید راهبرد نفوذ علمی استکبار را جهت بیداری مردم و مسئولین نظام چنین ترسیم می‌فرماید: «یکی‌اش راه علمی است؛ از طریق ارتباط با دانشگاه‌ها، ارتباط با دانشمندان، ارتباط با استاد، ارتباط با دانشجو - کنفرانس‌های به‌ظاهر علمی ولی در باطن برای نفوذ - افراد امنیتی را اینجا می‌فرستند؛ این یکی از راه‌ها است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۱۲/۲۰). از حوادث تلخ تاریخ اسلام در نفوذ فردی یا جریانی در حوزه علمی این واقعیت استنباط می‌شود که نفوذ در این حوزه ضربات جبران‌ناپذیری چون ترجمه، وابستگی، مصرف‌گرایی، فرار مغزها، غرب‌زدگی و خودکم‌بینی به‌نظام اسلامی وارد می‌نماید.

۶-۳- بعد اعتقادی: این بُعد با ویژگی انفعالی و رویکرد سخت و نرم داشتن به‌شدت انسجام اجتماعی را متزلزل و ثبات را به بی‌ثباتی و مردم را به نفاق سوق می‌دهد. زوایای تهدید فوق را حضرت امام علی(ع) در جمع مردم کوفه چنین تبیین می‌فرماید: «وَ مِنْهُمْ مَنْ يَطْلُبُ الدُّنْيَا بِعَمَلِ الْآخِرَةِ وَ لَا يَطْلُبُ الْآخِرَةَ بِعَمَلِ الدُّنْيَا قَدْ طَامَنَ مِنْ شَخْصِهِ وَ قَارَبَ مِنْ خَطْوِهِ وَ سَمَرَ مِنْ ثَوْبِهِ وَ زَخَرَفَ مِنْ نَفْسِهِ لِلْأَمَانَةِ وَ اتَّخَذَ سِتْرَ اللَّهِ دَرِيعَةً إِلَى الْمَعْصِيَةِ. وَ مِنْهُمْ مَنْ أَقْعَدَهُ عَنْ طَلَبِ الْمُلْكِ

ضُّوْلَةُ نَفْسِهِ وَ انْقِطَاعُ سَبَبِهِ فَقَصَرَتْهُ الْحَالُ عَلَى حَالِهِ فَتَحَلَّى بِاسْمِ الْقَنَاعَةِ وَ تَزَيَّنَ بِلِبَاسِ أَهْلِ الزُّهَادَةِ وَ لَيْسَ مِنْ ذَلِكَ فِي مَرَاكِحٍ وَ لَا مَعْدَى». گروهی که دنیا را طلب می‌کند، با اعمالی که از آن آخرت است ولی آخرت را نمی‌طلبد با اعمالی که از آن دنیا است. چنین کسی خود را چون فرودستان جلوه می‌دهد، به هنگام راه رفتن گام‌های خرد برمی‌دارد و دامن جامه کوتاه می‌کند و خویشتن به زیور صلاح و امانت می‌آراید و پرده‌پوشی خدا را وسیله معصیت‌ها قرار می‌دهد و کسی است که حقارت نفس و فقدان و سیلت موجب آن شده که به طلب فرمانروایی برنخیزد، بلکه به همان حال که بوده است بماند. چنین کسی خود را به حیلۀ قناعت می‌آراید و جامه اهل زهد و پرهیز می‌پوشد و حال آنکه، نه روزی را در زهد به شب آورده و نه شبی را با پرهیزگاری به روز رسانیده است (شیروانی، ۱۳۹۰، خطبه ۳۲: ۴).

چشم‌انداز این راهبرد استکبار را رهبر معظم انقلاب چنین تبیین می‌فرماید: «نفوذ جریانی، نفوذ شبکه‌ای، نفوذ گسترده؛ نه موردی. اگر این نفوذ نسبت به اشخاصی انجام بگیرد که این‌ها در سرنوشت کشور، سیاست کشور، آینده کشور تأثیری دارند، شما ببینید چه اتفاقی می‌افتد؟ آرمان‌ها تغییر پیدا خواهند کرد، ارزش‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، خواست‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، باورها تغییر پیدا خواهد کرد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴). از حوادث تلخ تاریخ اسلام در نفوذ فردی یا جریانی در حوزه اعتقادی این واقعیت استنباط می‌شود که نفوذ در این حوزه ضربات جبران‌ناپذیری چون ریا، تظاهر، بدعت، ترس از مرگ، سستی در جهاد و تبعیت از شیطان به‌نظام اسلامی وارد می‌نماید.

۴- نقش و رسالت سپاه پاسداران

با توجه به تهدیدات متفاوت حوزه نفوذ و تأثیر آن بر قلمرو نظام اسلامی؛ رسالت سپاه پاسداران در قبال نفوذ استکبار به‌صورت شکل زیر می‌باشد.

شکل شماره (۲): رسالت سپاه پاسداران در قبال نفوذ استکبار

۱-۴- امنیت سیاسی: از امنیت سیاسی^۱ تعاریف متعددی ارائه شده که به چند تعریف اشاره می‌شود: امنیت سیاسی یعنی ثبات سیاسی و حفظ حکومت، موجودیت کشور و ملت، وحدت، انسجام و آشتی ملی و تعامل سازنده بین گروه‌ها و نخبگان (حافظنیا، ۱۳۸۷: ۳۳۰). امنیت سیاسی شامل ثبات سازمانی دولت‌ها، حکومت‌ها و ایدئولوژی مشروعیت بخش به حکومت می‌باشد. به عبارتی دیگر امنیت سیاسی عبارت است از تعامل احزاب و جناح‌های دلسوز انقلاب، پرهیز از تشنج و درگیری‌های قومی و حزبی، وفاق و همدلی کارگزاران نظام، آرامش در محیط های علمی، سیاسی و رسانه‌ای، فضای سالم و مناسب برای نقد منصفانه عملکردها، اقتدار نهادهای امنیتی و سیاسی در ردیابی تحرکات طراحان براندازی نرم و اشراف بر روند شکل‌گیری طرح‌های دشمنان و عوامل داخلی و منطقه‌ای آنان در توطئه‌های فرهنگی سیاسی و نظامی، حضور همگانی مردم در عرصه‌های گوناگون سیاست و حمایت همه‌جانبه از نظام اسلامی است. از سوی نظر به اینکه در نفوذ سیاسی استکبار با ظرافت و پیچیدگی خاص رفتار شخصیت‌ها، گروه‌ها، احزاب، نهادهای رسمی و غیررسمی سازمان‌های داخلی و بین‌المللی... را با اهداف خود همراه نموده و ثبات، ایدئولوژی و ارزش‌های برآمده از نظام سیاسی جامعه هدف را متزلزل می‌نماید. با توجه به شاخص‌های متصور بر امنیت سیاسی و تهدیدات متصور از نفوذ سیاسی نظام سلطه؛ امام علی(ع) در فرازی از منشور حکومت اسلامی رسالت نیروهای مسلح در این حوزه را چنین ترسیم می‌فرماید: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... وَ زَيْنُ الْوَلَاةِ» زینت والیان (دشتی، ۱۳۸۲: ۲۴).

این رسالت سپاه را فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین ابلاغ می‌فرماید: «یکی از معانی پاسداری و یکی از ابعاد مفهومی پاسداری، این است که انقلاب مورد تهدید است؛ ... خب اگر پاسدار انقلابیم باید این تهدیدها را بشناسیم. یکی از کارهای اساسی سپاه، رصد مسائل بین‌المللی فقط برای شناخت تهدیدها است. رصد کردن مسائل بین‌المللی و حوادث بین‌المللی و خبرهای بین‌المللی موجب می‌شود که ما بدانیم تهدیدها چیست و همچنین رصد حوادث داخلی کشور؛ بنابراین سپاه یک موجود سربه‌زیر کنار نشسته سرگرم کارهای اداری خود نیست؛ یک موجود آگاه، ناظر، بینا، متوجه اطراف -هم متوجه اطراف در کشور، هم متوجه اطراف در سطح بین‌المللی و در سطح منطقه- است که دارد نگاه می‌کند، مثل یک موجود زنده بیدار، برای اینکه

ببیند از کجا تهدید وجود دارد. نسبت به چه کسی یا نسبت به چه تهدید وجود دارد؟ اینجا شخص مطرح نیست؛ بلکه تهدید وجود دارد نسبت به انقلاب؛ لذا رصد دائمی باید بکنید. بخش‌های اطلاعاتی سپاه و هر آنچه پهلوی میزند به مسائل اطلاعاتی سپاه، ناظر به این معنا است» (امام خامنه‌ای، ۲۵/۰۶/۱۳۹۵).

۲-۴- امنیت اعتقادی: مصون ماندن باورها، ارزش‌های اعتقادی، احکام نظام اسلامی و مسلمانان از هرگونه تهدید (خان احمدی، ۱۳۹۱: ۳۷). نظر به نقش و جایگاه این سطح امنیت در سعادت و تعالی انسان، حضرت در منشور حکومت اسلامی خطاب به مالک اشتر رسالت نیروهای مسلح را چنین ابلاغ می‌فرماید: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... عِزُّ الدِّينِ». نیروهای مسلح... دین خدا به آن‌ها عزت یابد (رهبر، ۱۳۶۸: ۵۳) و نظر به راهبرد: «فَرَضَ اللَّهُ الْإِيمَانَ تَطْهِيراً مِنَ الشُّرْكِ»، خداوند ایمان را واجب نمود، برای پاک‌سازی دل‌ها از شرک (شیروانی، ۱۳۹۱، حکمت ۲۵۲). حضرت امام (ره) در جمع پاسداران سپاه همدان این رسالت را چنین تبیین می‌فرماید: «برادرها! از پاسداری خوب پاسداری کنید. لشکر اسلام باشید. پاسدار اسلام و قرآن باشید. پاسداری از اسلام بکنید» (صحیفه نور، ج ۸: ۳۷۱). این رسالت سپاه در خصوص تقویت پایه‌های ایمان و اعتقادات پایوران، بسیج (آحاد ملت) که جلوگیری می‌کند از حوادثی چون فرار رزمندگان در جنگ اُحد پس از شایعه شهادت پیامبر اکرم (ص)؛ را فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در دیدار فرماندهان سپاه چنین ابلاغ می‌فرماید: «باید آن‌چنان پایه‌های انقلاب و فکر انقلابی در اینجا مستحکم باشد که مُردن و زنده بودن این و آن و زید و عمرو، تأثیری در حرکت انقلابی این کشور نگذارد؛ این وظیفه اساسی نخبگان سپاه و همه نخبگان انقلابی این کشور است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵).

۳-۴- امنیت فرهنگی: امنیت فرهنگی عبارت است از رشد اخلاق دینی، ارتقاء فرهنگ عمومی و اسلامی، پویایی و گسترش ارزش‌های انقلاب و دفاع مقدس، فراهم بودن بسترهای مناسب تولید علم و تقویت جنبش نرم‌افزاری، استحکام پایه‌های معرفت دینی و ایمن‌سازی اخلاقی و روحی نسل جدید در برابر تهاجمات و شیخون فرهنگی دشمنان است (خان احمدی، ۱۳۹۱: ۱۸۱). حضرت امام (ره) این سطح امنیت را چنین تبیین می‌فرماید: «بی‌شک بالاترین و

والا ترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساساً فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد» (قرارگاه ثارالله، ۱۳۸۲: ۱۵۹). نظر به نقشی که این سطح امنیت در سعادت دنیوی و اخروی و حفظ هویت مسلمانان دارد حضرت علی(ع) رسالت نیروهای مسلح در حوزه امنیت فرهنگی را در منشور حکومت اسلامی به مالک اشتر چنین ابلاغ می‌فرماید: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... وَ لَيْسَ تَقُومُ الرَّعِيَّةُ إِلَّا بِهِمْ» و کار رعیت جز به آن‌ها استقامت نپذیرد (خان احمدی، ۱۳۹۱: ۱۸۱). این رسالت سپاه در حوزه امنیت فرهنگی را فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در دیدار با فرماندهان این نهاد مقدس چنین ابلاغ می‌فرماید: «سپاه مظهر اقتدار میدانی است؛ خصوصیت سپاه بودن این است. این، اقتدار سیاسی را هم به وجود می‌آورد، اقتدار هویتی را هم به وجود می‌آورد، عزت هم می‌بخشد؛ و از این قبیل. سپاه، مظهر اقتدار میدانی است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵).

۴-۴- امنیت اقتصادی: امنیت اقتصادی ناظر بر روند طبیعی و رو به رشد فرآیندهای اقتصادی و نهادهای تولید، توزیع و مصرف، حیات فعال و بدون دغدغه بنگاه‌های اقتصادی، مالی، بانکی، سرمایه‌ای و بیمه‌ای در بخش‌های عمومی، دولتی و خصوصی، تعامل سازنده با سیستم اقتصادی بین‌المللی و روند فزاینده مبادلات و دادوستد در بازار تجارت بین‌المللی می‌باشد (حافظنیا، ۱۳۸۵: ۳۳۱). این بُعد امنیت تحت تأثیر رفتار بازیگرانی از جمله: افراد، گروه‌های صاحب نفوذ، نهادهای بین‌المللی معارض، با مشکلات متعدد و تهدیدات گسترده مواجه می‌گردد. نظر به اینکه تهدید اقتصادی سیستم تولید و استقلال اقتصادی نظام را به مخاطره می‌اندازد؛ حضرت علی(ع) رسالت نیروهای مسلح در حوزه امنیت اقتصادی را در منشور حکومت اسلامی به مالک اشتر چنین ابلاغ نموده‌اند: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... وَ سُبُلُ الْأَمْنِ» نیروهای مسلح ... راه‌ها به آن‌ها امن گردد (رهبر، ۱۳۶۸: ۵۳). این حوزه امنیتی و رسالت سپاه را فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین ابلاغ می‌فرماید: «البته اقتدار میدانی در عرصه اقتصاد هم معنا دارد؛ در آنجا هم اگر یک مجموعه اقتصادی قوی فعال نافذی وجود داشته باشد، آن هم اقتدار میدانی است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵). در این حوزه اهم وظایف سپاه در سه سطح زیر صورت می‌پذیرد: عناصر اطلاعاتی سپاه با رصد عناصر نفوذی، رانت‌خواری؛ یگان‌های رزمی سپاه در زمین، هوا و دریا با فراهم کردن امنیت راه‌ها و قرارگاه خاتم‌الانبیاء و نیروی مقاومت بسیج با جذب مردم و مدیریت جهادی در امر تولید؛ کمک به توسعه امنیت اقتصادی می‌نمایند.

۴-۵- امنیت اجتماعی: این امنیت ناظر بر آرامش و آسایش و رفاه مادی و معنوی جامعه

توأم با عدالت اجتماعی، فقدان تبعیض و فقر، برقراری نظم اجتماعی و پابندی دولت و حکومت و احاد ملت به قانون و حقوق قانونی، روابط حسنه بین گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تبعیض مالکیت و دارائی احاد مردم از دستبرد، حفظ جان، مال و ناموس مردم از تعرض، فقدان ناهنجاری اجتماعی و فساد، استقرار نظام بهینه تأمین اجتماعی و رسیدگی به امور نیازمندان و نظایر آن می‌باشد (حافظانیا، ۱۳۸۷: ۳۳۱). نظر به اینکه تهدید این حوزه، هویت و انسجام اجتماعی را به مخاطره می‌اندازد، حضرت علی(ع) رسالت نیروهای مسلح در حوزه امنیت اجتماعی را در منشور حکومت اسلامی به مالک اشتر چنین ابلاغ نموده‌اند: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... حُصُونُ الرِّعْيَةِ». نیروهای مسلح... دژهای استوار رعیت‌اند (رهبر، ۱۳۶۸: ۵۳). فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) رسالت نیروی مقاومت بسیج را که زمینه‌ساز این حوزه امنیت است، چنین ابلاغ می‌فرمایند: «نیروی مقاومت بسیج باید کار جذب و سازماندهی بسیجیان را با برنامه‌ریزی صحیح ادامه دهد» (فرهادی، ۱۳۷۶: ۵۱).

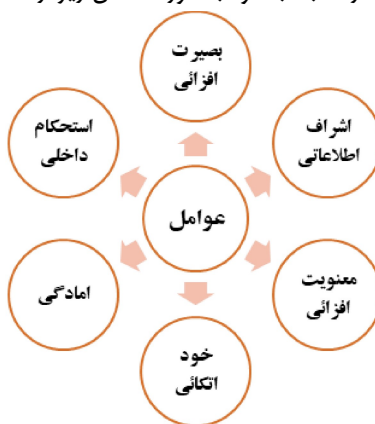
۶-۴- امنیت علمی: مصون ماندن باورها، ارزش‌های اعتقادی، احکام نظام اسلامی و مسلمانان از هرگونه تهدید (خان احمدی، ۱۳۹۱). این مهم که نقش اساسی در بهینه نمودن منابع زمان، نیروی انسانی و تجهیزات دارد در مصحف قرآن کریم در حوزه فرماندهی و مدیریت چنین آمده است: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ» (سوره بقره، آیه ۲۴۷) و نظر به این بخش از فرمایشات حضرت علی(ع) پیرامون نقش و تأثیر علم و دانش در هدایت منابع که می‌فرمایند: «أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِهَذَا الْأَمْرِ أَهْلَهُمْ عَلَيْهِ، وَ أَعْلَمُهُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ» ای مردم! سزاوارترین افراد به رهبری تواناترین و آگاه‌ترین به فرمان‌های خداست (دشتی، ۱۳۸۳، خطبه ۱۷۳، فراز ۳) و این بخش از فرمایشات حضرت علی(ع) مبنی بر پرهیز از اقدام جاهلانه که زمینه وابستگی و سقوط را مهیا می‌کند؛ که چنین آمده: «فَإِنَّمَا الْبَصِيرُ مَنْ سَمِعَ فَتَفَكَّرَ، وَ نَظَرَ فَأَبْصَرَ، وَ انْتَفَعَ بِالْعِبَرِ ثُمَّ سَلَكَ جَدًّا وَاضِحًا يَتَجَنَّبُ فِيهِ الصَّرْعَةَ فِي الْمَهَاوِي، وَالضَّلَالَ فِي الْمَغَاوِي، وَ لَا يُعِينُ عَلَى نَفْسِهِ الْغَوَاةَ، بَتَعَسَفٍ فِي حَقٍّ، أَوْ تَحْرِيفٍ فِي نَطْقٍ، أَوْ تَخَوُّفٍ مِنْ صِدْقٍ». همانا عمل‌کننده بی‌دانش چون رونده در بی‌راهه است و چنین شخصی هرچه بیشتر می‌رود از مقصود بیشتر فاصله می‌گیرد؛ اما کسانی که از روی آگاهی کاری انجام دهند چون رهروی است که در جاده روشن گام بر می‌دارد پس شخص بنگرد آیا پیش می‌رود یا به عقب بازمی‌گردد (دشتی، ۱۳۸۳، خطبه ۱۵۳).

این فراز از فرمایشات فرماندهی کل قوا در خصوص توسعه علم و دانش در سازمان به‌منظور

توسعه امنیت علمی و دفع تهدیدات این حوزه که چنین ابلاغ شده: «امروز برای نظامیان در هر سطحی که هستند کسب معلومات و دانش نظامی و هر آنچه که به این دانش مربوط می‌شود، جزو فرائض است» (امام خامنه‌ای ۱۳۷۲/۰۷/۲). سپاه در این حوزه با تأسیس و راه‌اندازی دانشگاه پزشکی بقیه‌الله، دانشگاه جامع امام حسین(ع) با دانشکده‌های خاص، دانشگاه افسری امام حسین(ع)، دانشگاه امیرالمؤمنین(ع)، دانشکده شهید محلاتی و مراکز علمی دیگر، با جذب، سازماندهی و ارتقاء تحصیلی افسران جوان، لایق و شایسته در حوزه‌های مختلف علمی به‌ویژه جنگ نرم، سدی مستحکم و دژی نفوذناپذیر در حوزه نفوذ علمی استکبار ایجاد کرده است.

۵- عوامل مؤثر در موفقیت سپاه

با عبرت از حوادث گذشته و مطالعه اکتشافی در مبانی ارزشی و آموزه‌های دینی اهم عوامل مؤثر در موفقیت رسالت سپاه در مقابله با نفوذ به‌صورت شکل زیر ارائه می‌شود.

شکل شماره (۳): عوامل مؤثر موفقیت رسالت سپاه

۵-۱- **بصیرت افزایی:** نظر به اینکه نظام سلطه از طریق نفوذ جنگ نرم و تغییر در باورهای عوام و خواص نظام اسلامی در حکمیت، صلح تحمیلی امام حسن(ع) و واقعه کربلا دستاوردهای قابل‌ملاحظه‌ای را کسب کرد؛ لذا این راهبرد همواره طراحي و اجرا می‌نماید. بهترین، مؤثرترین و کارآمدترین عامل خنثی‌کننده این راهبرد استکبار، بصیرت افزایی است. این عامل را حضرت علی(ع) به سپاه خود چنین ابلاغ می‌فرماید: «حَمَلُوا بَصَائِرَهُمْ عَلَى أَسْيَافِهِمْ». شمشیرها را در راه خدا کشیدند و بصیرت‌های خویش را بر شمشیرهایشان سوار کردند (دشتی، ۱۳۸۲، خطبه ۱۵۰،

فراز ۷). امام سجاده (ع) عامل فوق را در قالب دعا برای رزمندگان چنین می‌فرماید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَبَصِّرْهُمْ مَا لَا يُبْصِرُونَ». خدایا بر محمد آل محمد درود فرست و رزمندگان ما را... و به آنچه بصیرت ندارند بصیرت عطا کن» (غروی، ۱۳۸۱: ۱۵۶).

فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نقش و جایگاه این عامل در خنثی نمودن حوزه نفوذ استخبار در تخریب چهره اسلام را چنین تبیین می‌فرماید: «بصیر باشید در شناسایی دشمن. بصیر باشید در شناسایی ترندهای دشمن. ببینید دشمن چطور می‌خواهد جمهوری اسلامی را در سطح جهان، بد معرفی کند، یا با شکل غلط معرفی کند! البته که موفق نمی‌شود...» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۸/۰۷/۲۷).

۲-۵- اشراف اطلاعاتی: نظر به نقش اشراف اطلاعاتی بر کنترل نفوذ فردی و جریانی و شورش‌های متأثر از آن، حضرت علی (ع) قثم ابن عباس فرماندار مکه را نسبت به نفوذ هواداران معاویه در آن شهر جهت تحریک مردم به شورش را چنین هشدار می‌دهند: «أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ عَيْنِي بِالْمَغْرِبِ كَتَبَ إِلَيَّ يُعَلِّمُنِي أَنَّهُ وَجَّهٌ إِلَى الْمَوْسِمِ أَنَسُ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ، الْعُمِّي الْقُلُوبُ، الصِّمُّ الْأَسْمَاعُ، الْكُمَةُ الْأَبْصَارُ، الَّذِينَ يَلْتَمِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَيَطِيعُونَ الْمَخْلُوقَ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ وَ يَحْتَلِبُونَ الدُّنْيَا دَرَهًا بِالْأَدِينِ وَ يَشْتَرُونَ عَاجِلَهَا بِأَجْلِ الْأَبْرَارِ الْمُتَّقِينَ»؛ اما بعد، جاسوس من که در مغرب است به من نوشته و خبر داده که جمعی از مردم شام را برای روزهای حج به مکه فرستاده‌اند. مردمی کوردل، گران گوش و کور دیده، که حق را از راه باطل می‌جویند و با فرمان‌برداری از مخلوق، نافرمانی خالق می‌کنند و دین خویش می‌دهند و متاع ناچیز دنیا می‌ستانند و به بهای جهان نیکان و پرهیزگاران، دنیای دون را می‌خرند (دشتی، ۱۳۸۳ نامه ۳۳، فراز ۱).

فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) فرماندهان را چنین مورد خطاب قرار می‌دهند: «دشمن برای ضربه زدن به انقلاب و اسلام از یک راه نمی‌آید؛ از راه‌های مختلف می‌آید. باید چشمتان را باز کنید، متوجه باشید و دشمن را بشناسید... هر چیزی که دیدید دشمن روی آن حساسیت نشان می‌دهد، شما هم روی آن حساس بشوید و بفهمید که دشمن از اینجا می‌خواهد رخنه کند. وقتی که می‌بینید دشمنان خبیث، نسبت به ملت و انقلاب و پابندی مردم به انقلاب، تبلیغات می‌کنند، بدانید که دشمن از پابندی مردم به انقلاب و از حضور آنها در صحنه‌های انقلاب می‌ترسد. حضور شما در صحنه‌های انقلاب و هوشیاری و آمادگی‌تان، دشمن را مأیوس خواهد کرد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۶۹/۹/۷).

۳-۵- معنویت محوری: حضرت علی(ع) نقش این عامل در موفقیت دفاع همه‌جانبه را در فرازی از نامه ۳۴ در سال ۳۸ هجری چنین ابلاغ می‌فرماید: «أَكْثَرُ الْإِسْتِعَانَةِ بِاللَّهِ يَكْفِكَ مَا أَهَمُّكَ وَ يُعِينُكَ عَلَى مَا نَزَلَ بِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ». فراوان از خدای یاری بجوی تا در هر کار، که دل مشغولت می‌دارد، تو را کفایت کند و در هر حادثه که بر تو فرود می‌آید یاری‌ات نماید. ان‌شاءالله» (نهج البلاغه، نامه ۳۴، فراز ۵). حضرت علی(ع) در فرازی از خطبه ۱۱ هنگام سپردن پرچم به دست محمدابن حنفیه نقش توکل به‌عنوان یکی از شاخص‌های معنویت مؤثرترین در ایجاد انگیزه را چنین تبیین نموده‌اند «أَعِزَّ اللَّهُ جُمُوعَتَكَ». کاسه سرت را به خداوند به عاریت بسپار (شیروانی، ۱۳۹۰، خطبه ۱۱، فراز ۳). فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نقش این عامل در موفقیت رسالت سپاه را چنین تبیین می‌فرماید: «خدا را فراموش نکنید. دل را با منبع غیبی قدرت، یعنی سرچشمه فیاض وجود، یعنی خدای بزرگ، مرتبط و متصل نگهدارید. با خدا هرچه بیشتر انس بگیرید. بشر با پشتیبانی و دلگرمی به این منبع لایزال قدرت است که موجودی آسیب‌ناپذیر و شکست‌ناپذیر می‌شود. شما، مخصوصاً جوانان، با آن دل‌های پاک و روح‌های روشن، با ارتباط با خدا، این آسیب‌ناپذیری و شکست‌ناپذیری را در خودتان به وجود بیاورید» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۰/۱۰/۱۲).

۴-۵- خوداتکائی: از جمله عوامل مؤثر در تحقق رسالت خوداتکائی است. این مهم را حضرت امام(ره) چنین تبیین می‌فرماید: «و یکی اتکای به نفس، اعتماد به خودتان، شما خودتان جوان‌هایی هستید که می‌توانید کارها را انجام دهید» (صحیفه نور، ج ۱۸: ۱۹۰). در خصوص باور و اتکای به نفس در جای دیگر این‌گونه می‌فرماید «اساس همه شکست‌ها و پیروزی‌ها از خود آدم شروع می‌شود انسان اساس پیروزی و شکست است. باور انسان اساس تمام امور است» (صحیفه نور، ج ۱۴: ۱۹۳). فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نقش این عامل را چنین ترسیم می‌فرماید: «تکیه اصلی ما به نیروهای خودی است. شما باید همت کنید، شما باید بسازید، شما باید مهارت به دست بیاورید. شما عزیزان نیروهای مسلح در صفوف مقدم بوده‌اید و همواره باید باشید. خودتان را بسازید و آماده نگاه‌دارید. همچنان که در جنگ درخشیده‌اید. این درخشش و افتخار را همیشه برای خودتان حفظ کنید. سطح آموزش‌ها و کیفیت آن‌ها باید بالاتر برود، اگرچه از گذشته بسیار بالاتر است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۱/۷/۱۸).

۵-۵- آمادگی: در تأکید این عامل امام علی(ع) خطاب به مردم و کارگزاران حکومتی خود چنین ابلاغ می‌فرماید: «فَخُذُوا لِلْحَرْبِ أُهْبَتَهَا وَ أَعِدُّوا لَهَا عُدَّتَهَا فَقَدْ شَبَّلَظَاهَا وَ عَلَا سَنَاهَا».

برای جنگ آماده شوید و سازوبرگ نبرد مهیا دارید که آتش کارزار افروخته شده و شعله آن بالا گرفته است» (فیض الاسلام، ۱۳۶۵، خطبه ۲۶، فراز ۵). فرمانده معظم کل قوا (مدظله العالی) و بزرگ دیده بان جبهه حق که عمق استراتژیک استکبار را رصد می کند، عامل آمادگی همه جانبه را چنین مورد تأکید قرار می دهند: «امروز ما اطلاع داریم دشمنان نظام جمهوری اسلامی در پشت مرزهای ما در حال توطئه اند؛ اما معنای این سخن این نیست که دشمن از نفوذ، از توطئه، از رخنه غافل باشد. آنجا مشغول کارند، مشغول تلاش اند؛ با توطئه، با ایجاد اختلاف، با به کار گرفتن شیوه های نامردانه، سعی شان این است که هر وقت توانستند، ضربه بزنند. این هوشیاری می طلبد. دشمن ممکن است از لحاظ نظامی هم نتواند کار کند، امیدی هم نداشته باشد، اما از لحاظ فرهنگی، از لحاظ سیاسی، از لحاظ امنیتی، از جاسوس پروری، از رخنه در اعتقادات و ایمان راسخ مردان و زنان مؤمن این مرزوبوم ممکن است بخواهد وسیله ای برای رسیدن به اهداف شوم خودش پیدا کند. این، امنیت ما را تهدید می کند. امنیت در کشور و در هر منطقه، اساس پیشرفت است» (امام خامنه ای، ۱۳۸۸/۰۲/۲۴).

۶-۵- استحکام داخلی: نظر به نقشی که نفوذی ها در شکست استحکام داخلی و نفوذ بیگانگان در ساختار نظام اسلامی دارند، حضرت امام (ره) با عبرت از حوادث تلخ نظام اسلامی در ادوار گذشته خواص و عوام جامعه را چنین هشدار می دهند: «من در بین شما باشم یا نباشم به همه وصیت و سفارش می کنم نگذارید انقلاب به دست ناهلان و نامحرمان بیفتد» (محمدی نیا، ۱۳۸۳: ۷۱). فرمانده معظم کل قوا (مدظله العالی) نقش این عامل در موفقیت رسالت در دفع تهدیدات را چنین تبیین می فرماید: «علاج صحیح در مقابل تجاوز آمریکا، مستحکم کردن ساخت داخلی نظام است، نظامی که حقیقتاً متکی به مردم است و مردم از آن دفاع می کنند، در درون خودش مستحکم است. رخنه های گوناگونی که به یک نظام صدمه می زند، بسته شده است و هیچ قدرتی نمی تواند این نظام را از بین ببرد. ما می توانیم ساخت داخلی را مستحکم کنیم، همان طور که امروز هم بحمدالله مستحکم است. یکایک ملت ایران وظیفه دارند تا آنجایی که می توانند، استحکام درونی نظام را که به همبستگی ملت، همبستگی دل ها، همبستگی ملت با مسئولان نظام و وحدت کلمه در مجموعه ارکان نظام وابسته است، حفظ کنند» (امام خامنه ای، ۱۳۸۲/۰۲/۲۲).

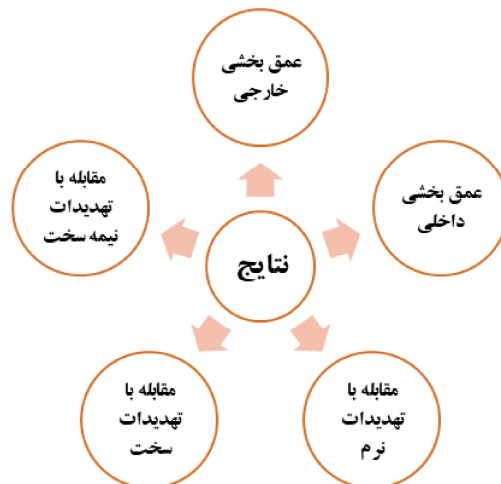
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

سؤال اول: نفوذ استکبار در نظام اسلامی برخوردار از چه ابعادی است؟ نظام سلطه جهت تحقق هدف: «يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ» که همان تسلیم و یا شکست جبهه حق است از فرصت‌ها و قوت‌های محیطی به بهترین شکل بهره می‌گیرد. مهم‌ترین فرصت نفوذ در ساختار نظامی اسلامی و غافلگیری است. این راهبرد فوق را قرآن کریم چنین ترسیم می‌نماید: «وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَىٰ مِنْ مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخَذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا». آنان که کفر ورزیدند دوست می‌دارند که غافل شوید از اسلحه خود و از کالاهای (و سازوبرگ جنگ) خویش پس بر شما حمله آورند» (سوره نساء، آیه ۷۰۲). فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) رسالت سپاه را با توجه به تهدیدات متصور چنین ابلاغ می‌فرماید: «باید بر هوشیاری و آگاهی خود بیفزایند و با آمادگی معنوی، فکری، سیاسی و حفظ وحدت و اتصال و ارتباط با یکدیگر، چهره دشمن را در هر لباسی که هست، شناسایی کند» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۲/۰۱/۰۱). بر اساس مطالب بیان‌شده در قبل، نفوذ استکبار دارای ابعاد سیاسی، اجتماعی، علمی، فرهنگی، اعتقادی و اقتصادی می‌باشد.

سؤال دوم: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در قبال نفوذ استکبار چه رسالتی را عهده‌دار است؟ در دوران کنونی دشمن با ناامیدی از به ثمر رسیدن راهبرد نظامی، به دنبال راه‌های نفوذ و استفاده از ابزارهای دیگری بوده که به‌جای جسم، ذهن و روح و مبانی عقیدتی و فکری و فرهنگی مردم مسلمان ایران بخصوص نسل جوان و فرهیخته را هدف قرار داده تا بتواند با صرف هزینه‌های کمتر، بهتر و سهل‌تر به اهداف خود نائل شود و خاک‌ریزهای اعتقادی را به‌مرور فتح نموده و بدون خون‌ریزی فاتح میدان مبارزه شود. در ادبیات سیاسی امروز و مطابق با تعریف قدرت نرم به «توانایی شکل‌دهی ترجیحات دیگران» و «قدرت برای جذب» و یا «قدرت در حال گذار از غنای ثروت به غنای اطلاعات» جنگی که با این اهداف و راهبردها انجام می‌شود «جنگ نرم» نامیده می‌شود. بر این اساس حضرت علی (ع) در ابلاغ منشور حکومت اسلامی به مالک اشتر رسالت نیروهای مسلح را چنین ترسیم می‌فرماید: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ حُصُونُ الرَّعِيَّةِ؛ وَ زَيْنُ الْوُلَاةِ وَ عِزُّ الدِّينِ؛ وَ سَبِيلُ الْأَمْنِ؛ وَ لَيْسَ تَقُومُ الرَّعِيَّةُ إِلَّا بِهِمْ». لشکریان به اذن خداوند دژهای استوار رعیت‌اند، دین خدا به آن‌ها عزت یابد. زینت والیان، راه‌ها به آن‌ها امن گردد؛ و کار رعیت جز به آن‌ها استقامت نپذیرد (شیروانی، ۱۳۹۰، نامه ۵۳، فراز ۴۴).

با توجه به آن فرمان، فرماندهی معظم کل قوا چنین می‌فرمایند: «اهمیتی که برای این مجموعه قائلیم، اولاً از این جهت است که مجموعه نیروهای مسلح، برترین عامل در حفظ امنیت کشورند. نیروهای مسلح به گفته امیر مؤمنان دژ ملت، بازوی ملت، حصن و حصار مستحکم مردم سرزمین‌های خود هستند و امنیت را این‌ها تأمین می‌کنند» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۸/۷/۱۴). لذا بر اساس مطالب بیان‌شده، رسالت‌های سپاه در قبال نفوذ استکبار عبارت است از ایجاد امنیت سیاسی، اعتقادی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و علمی.

سؤال سوم: چه عواملی در اثربخشی رسالت فوق مؤثر است؟ نظام سلطه از ابتدا درصدد براندازی نظام اسلامی از طریق به‌کارگیری روش‌های مختلف بودند، لیکن چون به نتیجه مطلوب دست نیافتند، برای تغییر ماهیت در عرصه‌های سیاست، امنیت، فرهنگ و اقتصاد استفاده از مقوله نفوذ را در دستور کار خود قرار داده و از این راهبرد برای پیشبرد اهداف خود استفاده می‌کنند، البته این به این معنا نیست که سیاست‌های پیشین کاملاً فراموش شده است بلکه آنان اولویت خود را جنگ نرم و نفوذ به‌جای روش‌های سخت برای براندازی قرار داده‌اند. فرماندهی معظم کل قوا ابزار دشمن در جنگ نرم را به‌طور مشخص به سه ابزار محدود می‌کنند: تبلیغات، تحریم و نفوذ (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۱/۰۱). در حقیقت ایشان نفوذ را یکی از سه ضلع مبارزه نظام سلطه با جمهوری اسلامی تلقی می‌نمایند؛ نظر به اینکه نفوذ یک تهدید همه‌جانبه تلقی می‌شود و سازمانی با قابلیت همه‌جانبه جهت دفع تهدید فوق می‌طلبد از یک‌سو؛ از سوی دیگر نظر به اینکه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سازمانی است با رسالت حفظ و حراست از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن در عرصه‌های مختلف می‌باشد، فرماندهان معظم کل قوا در راستای ارتقاء کارایی سپاه، فرماندهان سپاه را چنین توصیه می‌نمایند: «برادران در سطوح مختلف سپاه بایستی آمادگی در برابر نفوذ دشمن و این اقتدار منطقی را داشته باشند» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵). لذا بر اساس مطالب بیان‌شده، عوامل تأثیرگذار در تحقق رسالت سپاه عبارت است از: بصیرت افزایی، اشراف اطلاعاتی، معنویت افزایی، خودتکائی، آمادگی و استحکام داخلی. سؤال چهارم: رسالت فوق چه دستاوردهای را برای نظام اسلامی محقق می‌کند؟ محققین بر این باورند با موفقیت رسالت سپاه در قبال نفوذ استکبار همانند گذشته طیف کاملی از گزینه‌ها یک دفاع لایه‌بندی شده تحت عنوان پنج ظرفیت به شرح زیر برای نظام اسلامی شکل می‌گیرد.

شکل شماره (۴): نتایج تحقیق

۱- ظرفیت‌سازی^۱ مقابله با تهدیدات سخت^۲: نظر به این فراز از منشور حکومت اسلامی که رسالت نیروهای مسلح را چنین ابلاغ نموده: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ حُصُونُ الرَّعِيَّةِ»؛ سپاهیان به اذن خداوند دژهای مستحکم مردم‌اند (فیض‌الاسلام، ۱۳۶۵، نامه ۵۳، فراز ۴۴) و این فراز از فرمایشات حضرت امام(ره) پیرامون سپاه که می‌فرمایند: «اگر سپاه نبود کشور هم نبود» (قرارگاه ثارالله، ۱۳۸۲: ۳۵۴) و نظر به این بخش از فرمایشان فرماندهی کل قوا که پیرامون نقش و جایگاه سپاه می‌فرمایند: «مأموریت اصلی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، عبارت از دفاع مسلحانه از انقلاب و نظام جمهوری اسلامی است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۶۸/۰۸/۲۹) و عامل اشرافیت اطلاعاتی در سه سطح راهبرد، عملیاتی و تاکتیکی که به قابلیت انعطاف، جلوگیری از غافلگیر شدن نظام و سد نفوذ بیگانگان بهترین ظرفیت مقابله با تهدیدات سخت در دفاع همه‌جانبه برای نظام اسلامی شکل می‌گیرد.

۲- ظرفیت‌سازی مقابله با تهدیدات نیمه سخت: نظر به این فراز از منشور حکومت اسلامی که رسالت نیروهای مسلح را چنین ابلاغ نموده: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... سَبِيلُ الْأَمْنِ»

1. Capabilities Building
2. Hard Threats

سپاهیان به اذن خداوند ... راه‌ها به سپاهیان امن گردد (فیض‌الاسلام، ۱۳۶۵، نامه ۵۳، فراز ۴۴) و این بخش از فرمایشات فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) که می‌فرمایند: «سپاه طرح‌های بزرگی را از سازندگی عمومی کشور برعهده گرفته و شریک شده‌اند و ملت ما باید حسن کنند که نیروهای مسلح نه فقط در دوران جنگ بلکه در دوران بازسازی هم می‌توانند پیشگام و پیش‌قدم باشند» (قرارگاه ثارالله، ۱۳۸۲: ۳۶۴). با ایجاد امنیت همه‌جانبه در خصوص تولید و توزیع کالا و خدمات، با شرکت در بازسازی و جذب جوانان کشور به قرارگاه‌های سازندگی در تولید و اشتغال، با رصد عناصر نفوذی بیگانگان از طریق اشرافیت اطلاعاتی و غیره بهترین ظرفیت مقابله با تهدیدات نیمه سخت در دفاع همه‌جانبه برای نظام اسلامی شکل می‌گیرد.

۳- ظرفیت‌سازی مقابله با تهدیدات نرم^۱: نظر به این فراز از منشور حکومت اسلامی که رسالت نیروهای مسلح را چنین ابلاغ نموده: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ... عِزُّ الدِّينِ». سپاهیان به اذن خداوند... دین الهی به سپاهیان عزت یابد (فیض‌الاسلام، ۱۳۶۵، نامه ۵۳، فراز ۴۴) و این راهبرد بصیرت‌افزایی که حضرت علی (ع) چنین ابلاغ می‌فرمایند: «وَقَدْ فَتَحَ بَابُ الْحَرْبِ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَ أَهْلِ الْقِبْلَةِ، وَ لَا يَحْمِلُ هَذَا الْعِلْمَ إِلَّا أَهْلُ الْبَصَرِ وَالصَّبْرِ وَالْعِلْمِ بِمَوَاضِعِ الْحَقِّ». جنگ میان شما و اهل قبله آغاز شده است و این پرچم را حمل نتواند کرد، مگر کسی که بصیر و شکیبا باشد و جای حق را بشناسد» (شیروانی، خطبه ۱۷۳، فراز ۴-۵). این رسالت سپاه که حضرت امام (ره) در سال ۱۳۵۸ چنین ابلاغ فرمودند: «هان، ای پاسداران عصر حاضر و انقلاب اسلامی! به امام امت و پاسدار قرآن کریم و اسلام اقتدا نموده حق پاسداری از انقلاب اسلامی را به‌خوبی ادا کنید و از این منصب بزرگ که منصب انبیاء عظام و اولیای خداوند تعالی است به‌خوبی حفاظت کنید» (صحیفه نور، ج ۸: ۳۰۶).

این توصیه فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) به فرماندهان سپاه که چنین آمده: «باید آن چنان پایه‌های انقلاب و فکر انقلابی در اینجا مستحکم باشد که مُردن و زنده بودن این‌و آن و زید و عمرو، تأثیری در حرکت انقلابی این کشور نگذارد؛ این وظیفه اساسی نخبگان سپاه و همه نخبگان انقلابی این کشور است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۶/۲۵) و این فراز از فرمایشات فرماندهی کل قوا به سپاه که چنین آمده: «بصیر باشید در شناسایی دشمن. بصیر باشید در شناسایی ترفندهای دشمن. ببینید دشمن چطور می‌خواهد جمهوری اسلامی را در سطح جهان،

1. Soft Threats

بد معرفی کند، یا با شکل غلط معرفی کند! البته که موفق نمی‌شود» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۸/۰۷/۲۷) و این سیاست دفاعی که فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین ابلاغ فرمودند: «ارتقای حضور سازمان‌یافته‌تر مردم (به‌ویژه جوانان عزیز) و اعتلای بسیج در عرصه‌های موردنیاز انقلاب اسلامی (مثل علم، فرهنگ، دفاع و خدمات‌رسانی)، ایجاد و ساماندهی مجموعه‌های اندیشه‌ورز و رصدگر در تمام سطوح به‌خصوص در ستاد بسیج برای راهبرد نگاری و رصد فعالیت‌ها و جلوگیری از نفوذ دشمن، ایجاد سازوکار قطعی برای تقویت هم‌افزایی اقشار و همکاری و هماهنگی با دستگاه‌های ذی‌ربط، مورد انتظار است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۹/۱۷). بهترین ظرفیت مقابله با تهدیدات جنگ نرم در دفاع همه‌جانبه برای نظام اسلامی شکل می‌گیرد.

۴- عمق‌بخشی داخلی: نظر به این فراز از منشور حکومت اسلامی که رسالت نیروهای مسلح را چنین ابلاغ نموده: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ لَيْسَ تَقْوَمُ الرِّعِيَّةُ إِلَّا بِهِمْ». سپاهیان به اذن خداوند... امورات مردم به سپاهیان اصلاح گردد» (فیض الاسلام، ۱۳۶۵، نامه ۵۳، فراز ۴۴) و این فراز از فرمایشات فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) که می‌فرمایند: «تنها نیرویی که قادر است از انقلاب و نظام جمهوری اسلامی، انقلابی دفاع کند، فقط سپاه است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۶۸/۰۴/۱۹) و این جایگاه نیروی مقاومت بسیج که فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین ترسیم نموده‌اند: «بسیج یعنی آن عنصر دلسوزی که کشور را متعلق به خود و آینده را وابسته به تلاش خود می‌داند» (مرکز مطالعات و پژوهش‌ها، ۱۳۶۹: ۸). نقش بسیج در سازندگی که رهبر معظم انقلاب آن را چنین ترسیم می‌فرمایند: «بسیج یعنی مجموع انسان‌هایی که نیروی خودشان را به میدان می‌آورند تا در جهاد عمومی کشور و ملت‌شان جهت رسیدن به قله‌ها فعال باشند و با آن‌ها همکاری کنند» (مرکز مطالعات و پژوهش‌ها، ۱۳۶۹: ۸) و جایگاه بسیج به‌عنوان ذخیره انقلاب که فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین تبیین می‌فرمایند: «بسیج یک ذخیره تمام‌نشدنی برای انقلاب اسلامی است و این ذخیره را باید روزبه‌روز بیشتر کنیم» (حدیث ولایت، ج ۷: ۱۲۱). با جذب سازماندهی جوانان به بسیج و ارتقاء سطح دانش بصیرت و معرفت آن‌ها در سطوح مختلف کشور و حتی سایر ممالک اسلامی بهترین ظرفیت عمق‌بخشی داخلی در دفاع همه‌جانبه برای نظام اسلامی شکل می‌گیرد.

۵- عمق‌بخشی خارجی: نظر به این فراز از منشور حکومت اسلامی که رسالت نیروهای مسلح را چنین ابلاغ نموده: «فَالْجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ ... وَ زَيْنُ الْوُلَاةِ». سپاهیان به اذن خداوند ... زینت

فرمانروایانند (فیض الاسلام، ۱۳۶۵، نامه ۵۳، فراز ۴۴). این رسالت سپاه که حضرت امام(ره) چنین ابلاغ فرمودند: «مادامی که ما پاسدار واقعی باشیم کشورهای بزرگ نمی‌توانند کاری انجام دهند» (صحیفه نور، ج ۲۲: ۲۱۰) و رسالت سنگین و مهم دفاع از انقلاب اسلامی که فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چنین ابلاغ نموده‌اند: «سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای دفاع از انقلاب، تمامیت انقلاب و هدف‌های انقلاب و برای مقابله با دشمنان انقلاب به وجود آمده است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۴/۰۲/۱۵) و این فراز از فرمایشات فرماندهی کل قوا پیرامون سپاه قدس که می‌فرمایند: «همان چیزی که امروز سپاه پاسداران در قابل سپاه قدس یا نیروی قدس از آن یاد می‌کند و امام بزرگوارمان تشکیل هسته‌های مردمی حزب‌الله در سراسر جهان را یکی از آرزوهای خود و یکی از دستورهای کار آینده انقلاب اسلامی در سطح جهان قرار دادند» (حدیث ولایت، ج ۳: ۴) بهترین ظرفیت عمق‌بخشی خارجی در دفاع همه‌جانبه برای نظام اسلامی شکل می‌گیرد.

پیشنهادهای

نظر به رسالت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در نفوذ استکبار و دستاوردهای متصور برای نظام اسلامی از ناحیه این رسالت در راستای سرعت و تکمیل رسالت فوق، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود.

۱- با توجه به راهبرد حضرت امام(ره) در خصوص عمق‌بخشی خارجی و سدکردن نفوذ استکبار در جهان اسلام مبنی بر اینکه: «باید بسیج جهان اسلام در فکر ایجاد حکومت بزرگ اسلامی باشد و این شدنی است چراکه بسیج تنها مختص به ایران اسلامی نیست. باید هسته‌های مقاومت در تمامی جهان به وجود آورد و در مقابل شرق و غرب ایستاد» (صحیفه، ج ۲۱: ۵۳)، کارگروهی متشکل از نیروی قدس، نیروی مقاومت بسیج، مجمع جهانی اهل‌بیت، سازمان حج، وزارت امور خارجه و مجمع تقرب مذاهب در خصوص سرعت بخشیدن به این مهم، اقدام سپاه پاسداران را یاری رسانند.

۲- نظر به هشدار رهبر معظم انقلاب بر جامعه جوانان و آینده‌ساز کشور به‌عنوان هدف راهبرد نفوذ استکبار مبنی بر اینکه «یکی از راههایی که آن‌ها در پیش می‌گیرند، نفوذ در جوانان ما و نوجوانان ما است؛ متوجه این نفوذ باشید. سعی کنید به خودتان مصونیت ببخشید؛ نه فقط به خودتان، بلکه به پیرامونیان خودتان - به کسانی که با آن‌ها هم‌کلاس هستید، هم‌درس هستید، هم‌بازی هستید - در مقابل دشمنان مصونیت ببخشید» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۹/۲۳)،

کارگروه‌های کارآمد، منظم و منسجم از مدیران مدرسه، اولیاء دانش‌آموزان و ائمه جماعت مساجد در هریک از مناطق تشکیل تا علاوه بر توجیه هدایت‌گران به تهدید نفوذ؛ در خصوص اقدامات پیشگیرانه اقدام عاجل صورت پذیرد.

۳- کارگروهی متشکل از مسئولین آموزش سپاه، مراکز آموزشی و معاونت سیاسی حوزه نمایندگی با بازتعریف ابعاد و شاخص‌های نفوذ و ارتقا انعطاف‌پذیری سپاه از غافلگیر شدن نظام جلوگیری نمایند.

۴- با توجه به نقش سازمان بسیج در بسیج منابع و امکانات، کارگروهی متشکل از معاونت‌های فرهنگی صداوسیما، سازمان تبلیغات اسلامی و حوزه‌های علمیه سراسر کشور عوامل مؤثر در جذب جوانان به بسیج را شناسایی و با عملیاتی نمودن آن‌ها از نفوذ فرهنگی استکبار در سطوح جامعه جلوگیری به عمل آورند.

۵- با توجه به نقش و تأثیر نفوذ اعتقادی در متزلزل شدن باورهای دینی جامعه، کارگروهی متشکل از معاونت فرهنگی دانشگاه‌ها، نیروی مقاومت بسیج، حوزه‌های علمیه، جهاد دانشگاهی، نماینده نهاد رهبری در دانشگاه‌ها، انجمن اسلامی دانش‌آموزان، رسانه ملی در راستای ارتقا سطح بصیرت آحاد جامعه اقدام؛ تا از شکل‌گیری حوادث مشابه سال‌های ۱۳۶۰، ۱۳۷۸، ۱۳۸۸، ۱۳۹۶ که متأثر از نفوذ اعتقادی بخشی از جامعه بود ممانعت به عمل آید.

۶- مراکز آموزشی و دانشگاهی بخشی از منابع درسی را به راهبردهای نفوذ استکبار و راه‌های مقابله با آن‌ها اختصاص دهند.

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم.
۲. نهج البلاغه.
۳. اداره تبلیغات (۱۳۸۲)، ۹۲ **دست‌آورد انقلاب اسلامی**، تهران: اداره تبلیغات سپاه.
۴. آزاد، حسین (۱۳۹۵)، «واکاوی فرایند نهادسازی نفوذ در بستر تعامل با بهره‌گیری از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی)»، **فصلنامه مرآت**، شماره ۷.
۵. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، به نشانی: [http:// www.leader.ir](http://www.leader.ir)
۶. حاتمی، حمیدرضا و همکار (۱۳۹۰)، «تاکتیک‌های جنگ روانی مؤثر در شکل‌گیری صلح امام حسن(ع)»، **فصلنامه عملیات روانی**، شماره ۷۸.
۷. حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۸۹)، **مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی**، چ ۱۷، تهران: سمت.
۸. حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۸۷)، **اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک**، مشهد: آستان قدس رضوی.
۹. خان‌احمدی، اسماعیل (۱۳۹۲)، «نقش بصیرت در ارتقاء توان رزم نیروهای مسلح»، **فصلنامه راهبرد دفاعی**، شماره ۴۴.
۱۰. خان‌احمدی، اسماعیل (زمستان ۱۳۹۰)، «دکترین نبرد ناهمگون از منظر نهج‌البلاغه»، **فصلنامه مطالعات دفاعی و امنیتی**، شماره ۶۳.
۱۱. خمینی، روح‌الله (امام) (۱۳۷۸)، **وصیت‌نامه الهی - سیاسی**، تهران: نشر احیا کتاب.
۱۲. خمینی، روح‌الله (امام) (۱۳۷۷)، **صحیفه نور**، جلد‌های ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۲۱، ۲۰، ۱۸، ۱۴، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره).
۱۳. دشتی، محمد (۱۳۸۳)، **ترجمه نهج‌البلاغه**، تهران: معاصر.
۱۴. دشتی، محمد (۱۳۸۲)، **امام علی(ع) و امور نظامی**، قم: موسسه فرهنگی تحقیقاتی امیر المومنین(ع).
۱۵. دفتر مقام معظم رهبری (۱۳۷۵)، **حدیث ولایت** (مجموعه رهنمودهای مقام معظم رهبری)، تهران: نشر معارف انقلاب.
۱۶. دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۳)، **فرهنگ (لغت‌نامه)**، تهران: دانشگاه تهران.
۱۷. رستمی، محمد (۱۳۹۴)، **بررسی پروژه برنامه‌ریزی‌شده نفوذ دشمن از دیدگاه امام خامنه‌ای**، قم: شهید کاظمی.

۱۸. رضوی، سهند (۱۳۹۴)، «نفوذ سیاست کلان باراک اوباما در قبال جمهوری اسلامی ایران از سیاست تعامل تا نفوذ اقتصادی»، **فصلنامه مرآت**، شماره ۶.
۱۹. رفیعی، علی (۱۳۹۰)، **تربیت اسلامی و منشی پاسداری**، قم: زمزم هدایت.
۲۰. رهبر، محمدتقی (۱۳۶۸)، **سیاست و مدیریت از دیدگاه امام علی(ع)**، تهران: نشر سازمان تبلیغات اسلامی.
۲۱. شکرزاده، مرتضی (۱۳۹۴)، «جایگاه سیستم‌های اطلاعاتی و اقتصادی در شکل‌دهی تحریم‌ها علیه»، **فصلنامه مرآت**، شماره ۶.
۲۲. عالم، عبدالرحمن (۱۳۸۵)، **بنیادهای علم سیاست**، تهران: نی.
۲۳. عصمتی‌پور، محمدحسین (۱۳۷۹)، **آشنایی با نیروهای مسلح ج.ا.ا**، تهران: اداره آموزش سپاه.
۲۴. عمید، حسن (۱۳۷۷)، **فرهنگ فارسی**، ج ۱۱، تهران: سپهر.
۲۵. غرویان محسن و همکاران (۱۳۸۱)، **صحیفه سجادیه**، قم: الهادی.
۲۶. فرهادی، محمد (۱۳۷۶)، **بسیج در اندیشه مقام معظم رهبری**، تهران: بهار.
۲۷. فیض الاسلام، سید علی نقی (۱۳۶۵)، **شرح نهج البلاغه**، قم: فقیه.
۲۸. قرارگاه ثارالله (۱۳۹۴)، **نفوذ و استحاله**، تهران: قرارگاه ثارالله سپاه.
۲۹. قمی، عباس (۱۳۸۴)، **مفاتیح‌الجنان**، مشهد: آستان قدس رضوی.
۳۰. لک‌زائی، نجف (۱۳۸۷)، **سیر تطور تفکر سیاسی امام خمینی(ره)**، تهران: پژوهشکده فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۳۱. محمدزاد، محمدعلی (۱۳۹۵)، «نفوذ جریانی در انقلاب اسلامی از ابتدا تاکنون»، **فصلنامه مرآت**، شماره ۷.
۳۲. محمدی نیا، اسدالله (۱۳۸۳)، **نفوذی‌ها در حکومت اسلامی**، قم: سبط اکبر.
۳۳. مرکز مطالعات و پژوهش‌های نیروی مقاومت بسیج (۱۳۶۹)، **در امتداد خط رهبری**، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
۳۴. معاونت سیاسی سپاه (۱۳۹۵)، **بررسی ابعاد پروژه نفوذ در جمهوری اسلامی ایران**، تهران: معاونت سیاسی.